

FELELŐS MEGVÁLTOZÁS NAPJA

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4.50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9.— K.
1 évre	12 K.	1 évre	18.— K.

Megjelenik minden hétköznapi este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 300.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszámba szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Új emberekről,

rendszer változásról, demokratikus átalakulásról és sok más egyébéről beszélgetnek. Senki semmit nem tud, de mindenki úgy véli, hogy látja a jövőt, amely közeleg és amelyhez külső formájában nem igazodik hozzá a jelen. Valahogy úgy vagyunk vele, mint a rosszul sikerült, szükre szabott ruhával. Próbálgatjuk bővíteni, de azért a ruha, marad a régi rossznak, hordjuk és viseljük tovább, mert ma jó, hogy még ilyen is van. Az egész életünk szükre szabott. Sietünk benne gyorsan élni. Hordjuk, viseljük a terveit.

Mindnyájan érezzük, hogy valahogyan a mai életnek ez a ruhája nem illik rá a mai modern gondolkodásunkra, megváltozott életfelfogásunkra. Érezzük, hogy ez a ruha, a mit kénytelen-kelletlen hordunk, még azonkívül, hogy rosszul szabott, kopott és avult is már, elszeretnénk vetni, mielőtt még új volna. Jól laktunk már azzal a réndszerrel, amely tulzós óvatossággal, elsavanyodott konzervativizmusával nem a jövőt készítgette elő gondos előrelátással, hanem a legjobb ügyekhez méltó gondossággal, körültekintéssel arra fordította munkáit és pazarolta minden erejét, hogy önmagát a legnagyobb nehézségek árán is fenntartsa az egyre haladó időben.

A változott idők és viszonyok között csökönyös erővel ragaszkodott a mi politikánk, a maga ősi ruhájához, toldotta, földozta, de nem akarta megérteni, hogy már rég kinőtte. Nem akarta megérteni, hogy amikor minden átalakult a háboru tomboló vihára alatt, akkor át kell alkulnia a politikai rendszernek is. Hozzá kell változania, mert körülötte már minden megváltozott.

Egylőre csak rebesgettek a várható változásokról és átalakulásokról. Ma még nem ismerjük a szövét, a melyből az új ruha készülni fog. Nem tudjuk ki csinálja, hogy csi-

nálja. Nem kerül-e majd fuccser kézbe? Nem lesz-e a szövét, amelyet majd magunkra kell venni, amolyan hadi szövét, amely fésztesítés lesz a szemnek, de szét fog málni, ha netalán egy nyári zivatar éri? Nagyon sok okos embernek nagyon meg kell feszíteni gondolatait, élésre kell fenni

az esztét, a sok okosságot össze kell vetni, mindent megfontolni, hogy az az új ruha, amellyel a politika közéletét akarják felöltöztetni, ne csak kifogástalanul jól álljon, de tartós is legyen. Hogyan, mikor áll be a változás, senki sem tudja. De hogy valami lesz, az bizonyos.

mélyében. Franciaországból mos térnek haza az orosz számbúzottak, az orosz szabadságmozgalom régi veteránjai. Anglia jellemző módon megtagadta az emberek számára a hajók használatát, s erre a közlérsaságiak tárgyalást kezdtek a német kormányval. A német kormány a legnagyobb készséggel engedte meg az orosz hazafiaknak Németországban való átutazását, mint annak idején a román hadüzenetkor is. Oroszország lojalisan a saját területén át bocsátotta az osztrák-magyar és német menekülöket. Az orosz forradalmárokat külön vonat vitte Németországon keresztül.

A béke komoly hirei.

Az ántánt kudarcai tengeren és levegőben.

A harcterek mozgalmassága.

Tengeri küzdelmünk diadala.

A legutóbb érkezett különböző táviratok tömegéből legnagyobb érdeklődésre tarthatnak számot azok a jelentések, amelyek a tengeraltjáró harc eseményeiről szólnak. A német tengeraltjárók legújabban ismét tizenkét gözösi és tizenegy vítorlást süllyesztettek el a Földközi-tengeren, összesen ötven ezer brutto regisztrertonna úrtaralómmal s az elsüllyesztett hajók között volt a Vallore nevű 4926 tonnás feltegyverzett angol gözös is, amely szemet szállított Glasgowból Alexandriába s azt a német buvárhajók Alexandria előtt süllyesztették el. A többi elsüllyesztett angol hajón is részint nagymennyiségű szén, részint árpa, tengeri és egyéb fontos anyag volt felraktározva s valamennyi hajó Anglia magtárai felé igyekezett szállítani a veszélyeztetett zónákon keresztül a háboru továbbfolytatására Angliának oly fontos élelmiszereket.

Mozgalmasság a harcterek.

A legutóbbi hivatalos harctéri jelentések normális mozgalmasságot jelentenek különböző frontokról. Höfer jelentése szerint csapataink az olasz harctéren a tolemini hídfőnél behatoltak a Ciginj melletti olasz támaszpontba, leküzdötték a megszálló csapatot és tizenkét fogollyal tértek vissza.

A nagy áldozatokkal járó angol offenzíva.

A német vezérkar hivatalos jelentéséből legérdekesebb az a híradás, amely a Scarpe mélyedéstől az Arras-cambrai vasúti húzódo vonalon folyt harcok-

ról szól. Itt angol hadosztályok sűrű tömegekben többször támadtak, de mindannyiszor visszaverték őket a németek. Az angolok véres veszteségeket szenvedtek és az üldözés folyamán még háromszáz foglyot és két géppuskát hagytak hátra.

A légi veszteség is nagy az ántántnál.

Az angolok, franciák és amerikaiak légi harcokban ismét tizenkét repülőgépet vesztek, alulról történt lelövés folytán pedig négy repülőgépet vesztek el. A tengerészeti vezérkar is két francia tengerészeti repülőgép lelövéséről ad hírt.

Ujabb ellenség, de nem számít.

A tegnapi nap eseményei között kell még regisztrálni azt a hírt is, amely szerint Bolívia csatlakozván az amerikai Egyesült Államok magatartásához, megszakította Németországgal a diplomáciai viszonyt.

A békemozgalom hatása a frontokon.

A középhatalmak békeüzenetei ugyilátszik hatását éreztette a fronton is, ahol az orosz jelentés szerint a mi csapataink több fronton elhagyták árkaikat, zászlókat lengettek és kezükben papírsomókat tartottak és az orosz katonákat megszólították. A front ez eseményei érthető módon nyugtalanítják az orosz háborus pártot, amely már nem bizakodik az orosz csapatok háborus kedvében.

Közelebb a békéhez.

A béképart hatalmas váratlan segítséget kapott Franciaországból, természetesen nem franciák, hanem oroszok sze-

A városi Ö. H. J. első segélyosztó gyűlése.

A városi Ö. H. J. — a nagyserüen szervezett intézmény mibenléte már ismeretes a város közönsége előtt — hétfőn délután 5 órakor tartotta első segélyosztó gyűlést a városház tanácsstermében dr. Saára Gyula polgármester elnöklete alatt. Az Ö. H. J. albizottságának következő tagjai jelentek meg: gróf Széchenyi Viktor, gróf Széchenyi Viktorné, Auilik Józsefné, Heltay Jenőné, dr. Vargha Zsigmondné, Rexa Dezsőné, Kovács Á. Sándor, dr. Kisteleki Károly, Bilkei Ferenc, Kiss Géza, Baranyay Lajos, Grünfeld Pál, Schlammdinger Gyula, Heimann József, Gáncs Aladár és Szily János. Az albizottság több tagja igazolta távolmaradását.

A gyűlés megnyitása után Baranyay Lajos titkár az általános bejelentéseket tette meg s a beérkezett úgyiratokról számolt be. Gróf Széchenyi Viktor főispán hosszabb ismeretése után az elbizottság megállapodott az általános elvekben, amelyek szerint a segélykiosztás történik. Bizonyos minimumot és maximumot vettek fel minden hadiözveggy részére s minden gyermek után külön segélyt. A segélyek természetesen nyáron, amikor sok munkaalkalom van, kisebb lesz, télen pedig nagyobb.

Ezután Kiss Géza előterjesztette a segélyezendő hadiözvegyeket és rokkantakat. 116 ha-

diözveggy volt felvéve és 14 rokkant. A gyermekek száma szerint a következőképen oszlanak meg: 21 gyermektelen, 24 egygyermekes, 24 kétygyermekes, 13 háromgyermekes, 14 négygyermekes 12 ötgyermekes, 7 hatgyermekes, 1 hétgyermekes hadiözveggy.

A segély megszavazása minden egyesnél hosszabb megtárgyalás után történt; akiknek

körülményeik ismeretlenek voltak, azoknál helyszíni szemléltartanak erre kirendelt albizottsági tagok. Összesen háromezer korona összegét szavaztak meg az első gyűlésen, mint április hóra járó segílyt, előzőleg pedig már kétezer koronát kiutalványoztak. Együtt tehát ötezer korona került eddig kiosztásra a városi Ö. H. J.-ből. A gyűlés közel három óra hosszat tartott.

az állásunkhoz. — Nosza, elfelejtette mindenki a hideget, a havat és a fődőt, a dermedt legények fűszen ugrottak talpra egyenesen a lőréshéz s amint a hegyoldal meredek csuszós oldalán a ködben az első román alakok föltűntek, már ropogtak a fegyverek. A szél mintha csak elámult volna, kíváncsian figyelt a furcsán észre: kézi és gépfegyverek kattogására, mely százsoros erővel visszhangzott föl a mélyből, elült rövidke időre, hogy aztán annál vadultabban kezdhesse újból tombolását.

Ilyen időben támadni! Micsoda pokoli gondolat! Igaz, ha a hirtelen meglepetés sikerül, győzelemmel végződik, de ha a rajtaütés megakad: cudarul fejeződik be az egész vállalkozás.

Vadul kapaszkodtak a hegyoldal jegén a havas románok, melyik meg épén a hegyélgig jutott — nem sok volt ilyen — szuro nyával rohant az állásunknak egyedül, bátran, vakmerően, de bután, hiszen egyszerre öt golyó is átfúrta fejét, szívét s aztán dühét már csak ott fejtethette ki a hóban, amelybe zuhant s vérvél beperiosított. A gépfegyver remekül beretválta a lejtőt, durva, szitkok, ordítások, jajveszérékek között zuhantak alá a megsebzett ellenséges kntonák s mégis egyre jöttek, másztak előre, pedig most már meg volt pecsételve a sorsok. Meg akart halni mind... Es aki meghalt vagy megsebesült ott maradt a havon s hullott rá tovább egyre a fehérség s betarkarta takaróval úgy, hogy ki sem látszott belőle — és ezek előkelülnek majd valamikor májusban, ha a meleg megolvasszítja a hegyek vastag havát.

Nincs lelkesítőbb érzés, mint tudni azt, hogy az ellenség össze-roppant, hiába vicssorgatta dühében a fogát, hiába rohant vadul neki az állásunknak előmeredt szuronyával vére szomjuva; hiába használta ki ezt a pokoli időt, amely biztosan szintén vágott soraikban nagy rendeket, hiszen sorra fagyhattak abban a cudar szőben, mely a fagyott hóhelyekkel véresre verte arcukat. A miénk szent tüzben égtek, a forróvá lőtt fegyvereken fölmelegedtek a dermedt ujjak. Szűk lett már a takarás, ugráltak egymásután ki a hóra, szőbe s szinte dacosan, nekieszültek izmokkal kérdezték: No rumony, ki a legény?

S mire jött az est, a csillagossá kitisztult hótól világos, holdtól csillogó est, olyan csend volt, amely csak a felhőbe nyúló magasságok kiváltsága. Tele volt fényes csillagokkal az égbolt, időnként vakító fénycsíkok buztak rája a meteorok. A hold sárka kifilije szelektől hosszúra nyújtott csónak-alaku felhők mögé rejtőzködött de időnként mégis kipislogott, mintha csak azt vizsgálna, hogy szorgalmasan topognak-e havon az állás előtt a fázó lábú őrszemek? Hát ha csak azt vizsgálta, biztosan nem talált kifogásolni valót. A hideg különben kemény legénynek mutatta magát s mintha csak apró macskafogai lettek volna, beleharapott azokkal fülsébe, orra, ujjakba és belemélyesztette az arca is, szinte a vér serkent a nyomán.

Az állás előtt semmi sem látszott a nareokból. A hó mindent betakart, elfödött. Csak a mi állásunk mögött nyugodott a havon nyolc szegény bakánk, akikkel román golyó, román szurony végzett; ott ásták számukra a fagyott földbe a sirt a pionirok.

S nyolc hősünk ott fog pihenni 1800 méter magasban, távol ha-

A Hindenburgok életéből.

Szép és csunya napok.

— Naplőjegyzetek a román frontról. —

Október elsejét mutatta a naptár. Az idő úgy látszott bravuros-kodni akart, mert teljes fölszerelésével, kinzó szerzőmainak őszes különlegességeivel felvonult. A szél egyenesen kibírhatalan volt, tízpercenként kellett váltani az állás elé küldött őrszemeket, mert tovább nem bírták ki. A fagyasztó szél ha valahogy a ruhákra és pólyákra át a fülhöz, orrhoz és ujjakhoz férközhetett, azonnal fagyasztott. A hó való-sággal ömlött alá, tízperc alatt már majdnem térdig állott az őrszem a hóban. A hó ráfagyott a köppenyre, sapkára, bakkancsra, a vastag jégéreleg úgy festett, mint üveg és zörgött, törött, ha valamihez odaért. A kód utálatosán fekete volt és valami különös, nehéz szagu; fulladt föle az ember, ha beszívta s úgy megficküdte a tüdőt, mint nehéz csiriz, mely ragad és tapad. Üvöltött a szél, sikitva rohant a havas jeges sziklák között, belekapott a hóba,

hoirdta a jéggé fagyott hóhelyeket, átnyalábolta a ködöt, megkavarta fekete fátypát, majd megforgatóvá alakult, tölcserűzden porgetté magasba a havat, a ködöt s majd az embert is, olyan volt érzés. A retentő hangok megfeszítették az idegeket, megbódult az ember, sajogott a halánték, a homlok, a kábító nyomástól majd szétrepedt a fej, — s amint rövid künti tartózkodás után az ember végre visszakértült takarásába, kimerülten, össze-történ rogyott le.

Délelőtt úgy tízóra körül lehetett. Valamicskét alábbhagyott a szél; de a kód még egyre tartott és hó sűrű pelyhekben hullott. Az állás elől rohantak be az őrszemei és kiáltották: „Támad a román! — Itt a román! — Alarm! — Már egészen itt vannak!”

Hihetetlenül hangzott, pedig úgy volt, jött a román, kihasználta ezt a csunya takarót: a ködöt és egészen az közel férközött

TARCA.

Mindennapi kenyérünkről.

Ira: Hajós József.

II.

A kenyér ősidők óta az emberiség legfőbb tápláléka. Hogy mely időszakban kezdte az emberiség a kenyeret készíteni, azt nem tudjuk. A csiszolt kő korszakából az ősember már termelt gabonamélieket, de hogy az u. n. kenyérmagvakat miként denaturálta, miként készített belőlük élelmszert, az nem ismeretes. Egyik vélemény szerint: a neolithikus idősziaki ősemberek a gabonát kövek közt összezúzták, a durva lisztet nehéz földdel vegyítették s ezt a tészta cserépedényekben megsütötték. A cölöplakó ősember maradványai közt megtalálták a kenyeret is; ezek kerek, ujnyi vastag lapos korongok voltak. Gabonájuk mocsári gabona volt, melynek kalásza fejletlen és kevés magot ad. A bronzkorban már nemesebb gabonát termesztettek, változatos fajokkal.

A régiségtudósok közül többen azt vélik, hogy az ősember a durván összezúzott gabonaszemeket nem kenyérré sütötte, hanem csak dara alakjában megfőzte vízzel egyszerűen feleresztve. Későbbi időben már több lisztet kevert hozzá. Így a lisztpepből lassankint kovászos tészta lett, melyet napon szárítottak, vagy forró-kövek

megsütöttek. A kovásztalan kenyér sütese megelőzte a kovászos kenyér készítését. A magvak megőrésére kezű malmokat csak későbbi időkben találtak fől, addig a magvakat mozsarakban törték.

Némely primitív népek nem ismerik a kenyérsütés módját, hanem pirított gabonaszemeket esznek. Régen Keleten ez a szokás majdnem általános volt, több helyen ma is pirított árpát fogyasztanak.

A kenyérsütés módjáról az első biztos adataink az egyiptomiaktól maradtak reánk. Az egyiptomiak a kenyérüket olyan kemencékben sütötték, melyek felfordított fene-ketten agyagkorsókhoz hasonlítottak. A kenyérsütés e kemencékben úgy történt, hogy a kemence külső részét a kenyérsütésével körültapasztották, a kemence belsejébe pedig tüzet raktak. A tészta kisütés után a kenyeret egyszerűen letördelték a kemencéről. Az egyiptomiak már ismerték a kovászos kenyeret. III. Ramses Fáraó idejéből valók azok a tbeai sír-képek, melyek a kenyér készítését ábrázolják.

A biblia is említi a Mózes és Ábrahámról szóló történetekben a kovászos és kovásztalan kenyér közti különbséget. Mózes a husvéti bárány elfogyasztásához megtiltotta a kovászos kenyér élvezését, azóta a zsidók a pászka ünnepekor kovásztalan kenyeret (macesz, laska) esznek.

A kenyér készítmódja Egyiptomból Phönicián át jutott a

görögökhöz. Az antik írók gyakran említik a buza és árpa kenyeret, de lence, köles és zab kenyérről is irak. Hesiodos és Homeros említik a kenyeret. Aelianus negyvenöt athéni péksüteményt említi. Az atheneiak a kenyér feltalálójának Dionysos Istent tartották, ünnepein a körmenetben nagy kenyereket vittek.

A görögök az élesztő készítését többféle módon gyakorolták. Szűretkor kölest mustall gyurtak össze s így oly kovászt nyertek, mely egy évig megőrizte erjesztő képességét. Más módszerük az volt, hogy finom buzakorpát három napon mustall meggyurtak s e keveréket napon megszáritották. Erthető, hogy az ókorban a a kenyér megkelesztését okozó élesztő gombákról — melyek csak mikroszkóppal láthatók — mit sem tudtak. Azt észlelték, hogy a must erjedő folyadék, valahogy rájöttek arra, hogy liszttel keverve erjesztő kovászt szolgáltak. Phinius már több olyan módszert is leír, melylyel az élesztő közvetlenül a sütésre szánt lisztből előállítható. A kenyér már a régi görögök is csaknem épen úgy sütötték, mint ma; a kenyérik alakja kerek volt és négy részre osztást megkönyítő bevágás volt rajta.

A régi rómaiak a kenyeret nem ismerték. Csak Numa uralkodása alatt kezdték a gabonát megfőzni. A kenyérsülés módját a rómaiak a görögöktől tanulták és a sütőkemencét csak Kr. e. 170-ben ismerték meg. A mythos-

ban a kenyérsütés úgy szerepel, mint Pán isten talál-mánya, való-szintűleg innét ered a kenyér latin — panis — neve. A rómaiak idejében a kenyér árpaliszttól készült, rovatkás volt, 6 vagy 8 egymást keresztező bemélyedéssel.

A rómaiak világbirodalomukban mindenfelé elterjesztették a kenyérsütés módját. A rómaiaktól tanulták a kenyérsütést a gallok, állítólag ők használták először az élesztőt. Ez az újítás a régi gallok becsületére válik, kivált ha meg-gondoljuk, hogy a 17-ik században a francia tudósok hivatalos tekintélyekkel akarták megakadályozni az élesztő használatát. Ugyanis a francia orvosi tanártestület a sőrőfőzdeknek és a sütődéknek két hónapig tartó vizsgálása után 1668-ban 45 szóval 20 ellenében kimondotta, hogy az élesztő az egészségére ártalmas, még pedig az „árpa és a víz erjedésénél keletkező savanyúság miatt.” Ez a téves orvosi szakvélemény könnyen megbocsátható, ha meggondoljuk, hogy az élesztőgombákat csak a 18-ik században sikerült felfedezni. A régi francia orvosok szakvéleménye az élesztő használatának terjedését nem tudta megakadályozni.

Buzakenyeret Franciaországban már a VIII. században sütöttek, de Angliában akkor még ismeretlen volt. A már korábban megtelepedett germánok, bár a földet ekével és állattal művelték, kenyeret nincsen csak a középkorban kezdték. A svédek csak a XVI-ik században

zúlró, szereltekől, — de közel az éghez, az Istenhez . . .

Csönd ül meg a magasokat Fehérék a hegyek, fehér az ég, fehérnek vagyunk mindannyian. Tiszta a lég, messzire előltni, a Retyezát kimagasló fehér öklnek tetsző tömege a nagy távolságon át egész kitünően látható, sőt közlnek tetszik, mintha csak a kezünknek kellene kinyújtani: elérnők, bántja a szemet a vakító fehérség, akinek van, fölteszi — a sárga szemüveget. Az ütközet óta újabb hullott vagy félméteres hó. A előterepben a hószőnyegen fekete pontok mozognak, az őráratunk. Sorra mennek ki, amit lehet összegyűjtjenek az elmult harcokból; hordják be a román fegyvereket, néhány százra való van már összehányva egyrakásra. Hoztak embereket is, román katonákat, akik erősen megsebesülve ott maradtak az állások előtt, két napig élen-szomjan küzdöttek a hóval, hájuk be takarja őket s most rájuk bukkantak jószívű bakáink és a hegyoldal csuszós oldalán nagy nehézségek között behordták őket.

Mikor a románnal háborúba keveredtünk, a románok úgy határozták, hogy egy elfogott magyar-osztrák katonának sem kinyelmeznék, hanem kivégzik mind az utolsó szálig. A mi bakáink az embertelen-szivtelen román határozatra im azzal választottak, hogy jól bántak az elfogott románokkal s ha csak lehetett, az ütközet után rögtön behordták sebesülteiket, bizony sokszor épen az ó golyózáporokban. — Pokoli időben sziklakkal döntögető szélben, veszedelmes ködben itt is behordták akit csak lehetett, jól bekötözték mindegyiket, megosztották velük kevés

ismerték a süttőt kenyeret. Néptáplálékul a legutóbbi idődig az árpanyer szolgál.

A kenyér nagymennyiségű készítését a művelt államokban kenyérgyárak végzik, hol dagasztó gépeket használnak. Ilyen gépeket már 1787-ben használtak Bécsben, Hollandiában és Genovában; általában azóta terjedtek el, mióta Fontaine a dagasztógépeket tökéletesítették.

A világháború előtt Nyugateurópában állatok részére való kenyérsütésével üzletszerűen foglalkoztak. A takarmánykenyérbe húst és vérlisztet, sikkert, olcsó lisztfélét, korpát, malátacsirát, burgonyát vegyítettek, mivel az így kevert tésztából sült kenyeret az állatok jobban fogyasztották, mint a tiszta kenyert.

Most természetesen az állatoknak kenyérral való etetését be kellett szüntetni. A világháborúnak egyik szomoró kulturívímánya az, hogy a legelőkelőbb vendéglobben is: a frakkos pincér az asztalkendő mellé — takarmánykenyert helyez még a kegyelmes uraknak is, ha van kenyérgyűk. Fehérkenyert pedig csak hadseregszállítók és árufelhalmazók ehetnek, de kenyérgyű nélkül.

ennivalójukat megittatták őket jó forró feketekávéval s aztán kimerült embereink lehoradtak vagy nyolcórás csuszós sziklalon száraz néhezég között mindégüket a völgybe, a legközelebbi faluba. Ez volt a román vadsággal szemben a magyar bakasziv intézkedése.

Micsoda aranyos lelkek, szeretettel teli szívek, amelyekket nem tudtak vaddá keményíteni a számtalan csaták, érzéketlenné tenni a folytonos szenvedések.

A behordott sebesültek közül még vagy harman ott heverték a hóra hintett törpefenyő galyakon. Kettőnek a lába volt eltörve, a harmadiknak súlyos-tüdőbővése volt. Utóbbira került legutoljára a sor. Szép arcú, remekszáj ember volt, káplár; a vállszalagján két sárga sáv mutatta a rangját. Hátán feküdt, báygyadt szemei a hófelhős eget nézték, kinjában nyögött s szótagonként dadogott szavakat.

A keze görösen markolta a havat, kaparta, majd belemarkolt és az arcára kente; úgy látszott, nagyon odáig van szegény. Miután a hordágyak mind használatban voltak, két fényőzra sátorlapot feszítettünk ki és arra fektettük. Nehezés lehetett, a csuszós sziklalon alig bírtuk vinni.

Azt mesélték a bakak, hogy ilyen vakmerő legényit, mint ez a káplár, még nem láttak. Az állásunk előtt tíz lépésről térdelőn állt s aztán egymagában akart nekikerülni az állásnak, de ekkor kapta a lövést s rögtön összeesett.

Fájdalmas volt látni, az ilyen hős, az ilyen bátor és erős ember ennyire összeroppan így megsebesítve; tehetetlenül itt feküdt a sátorlapon s villogó szemei báygyadt fénytelenységbe változtak át. A hangja már csak halk sütogetésé vált. Ereje elhagyta, felemelt kezei erőteljén hanyatlottak vissza. Az embernek hascsák nincs köböl a szíve, kell, hogy megessen az ilyen látványon.

Féle uton kiszenvetett. Csendesen, vigyázva letették a havas sziklára s hárman a törpefenyők között meg kezdték a sírgödört ásni számára.

Filipescu, Bratianu és Take Jonescu urakat, akik annyira akarták a román hadjáratot, szerettem volna oda állítani a vadhideg szélben 1800 méteres magasságba, hogy végignézzék, hogy roppant össze Románia, hogy halnak meg bátor fiaik, hogy foszlanak szét azok a szép álmok az elképzelt előjövendő nagy Romániáról. — Kellott Romániának a háború? Ennek a gazdag, tejből vajban fürdő országnak; Eszébe jutott a számár esete? Jól ment a dolga, hát elment a jégre táncolni.

— Széplő, májfolt, pörösenés, arcizsztatlanóság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrém” (ezelött Crème de Laktine), mely párszori használat után az arcot bányónsimává és hófehérre teszi. Egy kis tégely 1:20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszeriarban.

HIREK.

— Hazai földben. Rieder Ötös, a székesfehérvári takerékpénztár könyvelője már 1915. júliusában hősi halált halt. Holttestét hazaszállították s itthon helyezik nyugalomra.

— A Deák Ferenc u. aszfaltja. Szó esett a Deák Ferenc utca aszfaltjáról. Minden esztendőben totál elromlik. Most például annyira rossz állapotban van, hogy két Jancsibankót sem ér. Dicséretre legyen mondva, minden esztendőben kijavítják. Megfoltozzák szepén, mint a gondos anya a mebulóknak a nadrágját. Sokan azt hittek, hogy ez a rosszul sikerült aszfaltozás a város kára. Annak kell most folyton javítgatnia. Súlyos tévedés. Mindez a vállalat zsebére megy. Annak kell javítani a hibákat még 25 esztendeig. Tudniillik a városnak a vállalattal nagyszerű szerződése van. Huszonöt év múlva veszi csak át az aszfaltozott utcákat s akkor az aszfaltot teljesen újnak és jónak kell lennie. Addig tehát semmi gondja rá. A vállalatnak pedig azért van oly sok baja és költsége a Deák Ferenc utca kocsiutjával, mert télen, rossz időben készítette. Most azután javíthatja. Mikor évekkal ezelőtt az utcákat aszfaltozni kezdtük, annyira előnyös feltételek és olcsó ár mellett történt, hogy sajnálhatja a törvényhatóság, hogy még több utca elkészítését nem sürgette.

— Jelent a Phoebus. A történeli igazság kedvéért megemlítjük, hogy kerek két hét leperéghetett anélkül, hogy Phoebuséknak valami mondanivalójuk lett volna a város részére. Akár hiszik, akár nem, ez így van. Még azt is meg kell említenünk, hogy villanyzavar sem volt. A lámpák égtek, a rossz áramórák baj nélkül írták az áramot. Csendes unalmukban folyton írják. Akkor is, ha nem égnék a kőrtek. Phoebus azonban már újabb jelent. Nem áramemelést, sem megváltási ügyet, hanem jelenti, hogy a tavaszi ébredés dacára elsötétülni való kedve szottyant. Az a csunya szén nem jön. rendesen. Foglyán van a rongyos kis készlet. Ha még ma is elmarad a várt szállítvány, akkor befellezzik. Nemcsak az égboltozat, hanem a villanygyár is s ezzel egész Székesfehérvár. Hát csak sötétüljön. Nem újság ez nekünk.

— A katonal rekvirálás ellen. A katonai hatóságok, intézetek, hadügyminiszteri tilalom dacára is nagymennyiségű élelmiszert vásároltak, illetve rekviráltak. Mindezt elvonták a közfogyasztás elől anélkül, hogy a részükre kijáró illetménybebeszámították volna. A földmívelésügyi miniszter most elrendelte, hogy a katonai hatóságok, csapatostek, étkezdek, kórházak, foglyoltáborok közlőjék a vásárolt vagy rekvirált mennyiséget, hogy ezt rendes kontingensükbe beszámíthassák. Az árpat és tengerit is emberi tápláléknak számítják, mert ezzel is a hadsereg lisztkontingensét terhelik meg.

— Hadijótékonyág. A magyar ciszterciend háborús jótékonyágát dr. Békési Remig apátur a következő adományokkal szaporította: A „Pro Transsylvania” akció céljaira 4000 kor. a harctéri katonaoththonok részére szintén 4000 kor. utóbbi öszeg egyenlő részekben egyenlő részekben a cs és kir. 69 igy. e. és a m. kir. 17 h. gyalogezredé.

— Az anyák köre vezetősége uton tudatja, hogy öszjövelelet ismét megkezdí. E hó 22 én délután 4 órakor a tüzőlő őrtanya nagytermében tartja első öszjöveleletét s ezen Báthory Nándorné a csecsemőgondozásról fontos előadást tart; kéri azonban, hogy az anyák e kivételes alkalommal kisgyermekük nélkül sziveskedjenek megjelenni. — Báthory Nándorné folyó hó 23 án a ciszterciat disztermében ismét nagyfontosságú előadást tart, s arra különösen az intelligens közönség figyelmét hívja fel a vezetőség.

— A városok közevetvámja. Eddig a városok közevetvámj szedésére jogosító engedélyokirat értelmében csak a városba érkező árúk után szedhettek vámot. A kereskedelemgyiminiszter újabban a városból kiszállított árúkra is engedélyezi. A város a vámszedésre a kiszállított árúk után megkapja az engedélyt, ha oly cikkekről nincs szó, amelyeknek kivételé vámmal való megterhelés esetén az illető város iparát vagy kereskedelmét megbénítaná.

— Nőegyleti közgyűlés. A mőri jótékony nőegylet ma tartotta rendes évi közgyűlést báró Trautenberg Frigyesné védnök jelenléte mellett és dr. Szauer Györgyné alelnökle alatt. Az 1916 évi elnöki jelentés közlése után a számvizsgáló bizottság jelentése követekezett. Ezek után a közgyűlés a 24 választmányi rendes és 4 választmányi póttagnak mandátumát a következő évre is kiterjesztette s ezt követőleg az 1917. év számvizsgáló bizottságát a következőképpen alakítja meg: A nőegylet számvizsgáló bizottsága Özv. Fischl Imréné, Pentz Lajosné és Szauer Ferencné. Az ovoida számvizsgáló bizottsága: Gippert Györgyné és Wurdits Józsefné.

— Ellélt vasutasok. Még a tél folyamán történt, hogy hat vasuti alkalmazott Székesfehérvár-Nagykanizsai vonalon a vasuti kocsiából élelmiszereket loptak el. A magukról megelégedezett vasutasok felett ma itélkezett a kaposvári bíróság s mind a hat vasutast több havi fogházra ítélte.

— Széna és szalma rekvirálás. A földmívelésügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy a hadsereg állatállománya részére a széna és szalma rekvirálható. A rekvirálási jog indokolt esetben való megadását a miniszter a kerületi parancsnokságokra ruházta és pedig július 1-éig terjedő érvényvel. A kerületi értelemében a bérbirtokokon felhalmazott szalma mennyiség bejelentendő.

Az Apollóban

legközelebb bemutatásra kerül az amerikai „ARÁNYSOROZAT” leghatalmasabb

alakítása

A kaméliás hölgy.

ALEXANDRE DUMAS világhírű regénye után 4 felvonásban. A címszerepben: Clara Kimball-Young.

— **Napközi otthon Mórót.** A móri Mária-kongregáció a szegényorsó és a legszükségesebb táplálékot is nélkülöző gyermekek részére napközi otthont létesít. Az otthont a ker. fogyasztási szövetkezet fűrés helyiségében és az utjalaki iskolában rendezi be. Felvételt 3—8 éves gyermekek nyerne a valláskülönbőség nélkül. A gyermekek reggel 7 órától este 7 óráig a kongregáció leányainak gondos felügyelete alatt lesznek: ebédet kapnak.

— **Hadmunkára osztják be a munkanélkülieket.** A honvédelmi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, s az szerint egyes hadianyagok előállításával foglalkozó és az üzem folytatására kötelezett gyárak és vállalatok kapnak ipari munkásokat. — A kormány ennél fogva megkeresi a törvényhatóságokat, hogy a munkanélküli szakmunkásokat írják össze és az erről szóló kimutatás ban ezeket a munkásokat névszerint sorolják föl.

— **Számlák nem kerülnek az új bélyegfokozat alá.** Nagyon sokan nincsenek tisztában azzal, hogy az új illeték-törvény értelmében a számlákra mennyi bélyeget ragasszanak. A Hircsarnok illetékes helyről nyert értesülés alapján közli, hogy a számlabélyeg az új illeték-törvény dacára is teljesen változatlan marad.

— **Rövid hírek.**

Koszorúmegváltás. Szigethy Testvérek koszorúmegváltás címén Máté Ferenc édesanyja balála alkalmából a Pro Patriának 50 koronát adományoztak.

Lapkiárúsító változás. Nehány kerületben a lapárúsítót újjal kellett felcserélnie a kiadóhivatalnak. Ez a kihordóváltozás természetesen sok nehézséggel jár, mert néhány napig régi olvasóink nem kapják rendesen a lapot. Pár nap alatt azonban az új lapárúsítók is betanulják munkájukat. — E változással járó, kellemetlenségekért a kiadóhivatal elnézést kér és egyben kéri, hogy mindennemű panaszt azonnal tudassanak vele s akkor tüstént intézkedni fog.

Városok kongresszusa. A magyar városok kongresszusa április 20—21-én lesz Budapesten. Székesfehérvárt dr. Saára Gyula polgármester fogja képviselni.

A citrom ára. A citrom ára jelenleg 40 fillér. Hogy kapható-e, az más kérdés s arra mi sem tudunk feleletet adni.

Idegen pályázó. A két üresedésben levő városi tanácsosi alásra ma egy idegennek pályázata is beérkezett. Dr. Köller László kismartoni polgármester szeretne nálunk tanácsos lenni. Mát csak ne akarjon, úgy sem lesz. Ez bizonyos.

„**Bécsi modell kiállítás,**“ blus ujdonságai a kirakatban, eredeti berlini modellek vételkényyszer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos mindenkinek blus vétel előtt ezek megtekintése. Veremes áruházában.

Kőhőgés ellen kitűnően bevált, háziszere a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király-téri gyógyszerárában.

— **Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; ávegeje 1 korona, 30 fillér.** Kapható Szűts Róbert gyógyszerárában.

SZÍNHÁZ

Az Uránia mozgószínház hírei.

Az üldözött vad — mint az Uránia igazgatósága közli — mint az amerikai Selig gyár minden filmje, kiemelkedik a rendes napi keretből. Az úgynevezett „gyémánt sorozat“ (még 12 képből áll) azonban minden eddigi gyártmányát felülmúlja. A dráma tárgya a fivér-önfeláldozása beteg nővére jóvoltáért, ki csak azért, hogy nővére jobb ellátásban részesüljön, bűnös utra téved. Nagyszabású műsor keretben színrre kerül az Urániában április 18 és 19-én. Péntek, szombat és vasárnap Homunculus II. része. Előadások kezdete fél 7 és fél 9 órahor.

Apollo mozgószínház hírei.

Győzött a szerelem. E címen — mint az Apollo igazgatósága közli — egy 5 felvonásos nagyhatású drámát mutat be e hó 18 és 19-én. Érdekes témájánál és egyszerű felvételeinél fogva elsőrendű filmt attrakció. A pótműsor keretében szenzációs részletek láthatók az oroszországi forradalomból, melyre különösen felhívjuk a közönség figyelmét. Előadások fél 7 és fél 9 órahor. Rendes helyáarak.

Székesfehérvár szab. kir. város mérnöki hivatala.
4328 1917. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város határában a város kezelése alatt levő sorompókon kívüli utaknak 1917 évben leendő fenntartása végett mintegy 660 köbméter zuzott kőnek a városi bányából leendő szállításra és mintegy 320 köbméter rostált gödörkavicsnak beszerzése és szállításra 1917 évi április hó 22-én délelőtt 9 órahor a városi mérnöki hivatalban (Zichy ház II. emelet) nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartani. Ugyanott az árlejtési feltételek is betekintheők.

Székesfehérvár, 1917 április hó 14-én.

Varga.

városi műzzaki tanácsos.

Uránia színház.

Szerdán és csütörtökön,
április hó 18 és 19-én:

Az üldözött vad.

Selig-filmgyár sorozatából
3 felvonásban.

Remek pótműsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órahor.

Rendes helyáarak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy házvetőnőné, ki főz és minden házidolgot egy cseléd segítségével elvégez felvétetik máj. 1-ere. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Nagyfajtu főzetőjás eladó, Ezrespusztán, Szabó Gábornál.

Házeladás. Bármely uri lakásnak vagy üzletnek alkalmas jó forgalmu, helyen levő adómentes ház szabad kézből haláleset miatt eladó. Cim a kiadóban.

Többi kocsi disznótrágya eladó, Fűtőház utca 27. szám.

Sürgősen eladó a belvárosban egy kisebb emeletes ház 3 lakással. Bővebbet Leszler Imre úrnőknökségénél Basa-utca.

Schützer féle borotváló szappant Krausz Adolf fia cég árusítja Szekesfehérvár, Palotai utca.

Valódi makói dughagymát és hagymagot árusít a nitelszövetkezet szolgája. (Távirdu. u. 6.)

Egy tanuló vagy mindenés fiu felvétetik, Pete műterem.

Óriási ribizke és bőtermő málnatövek, biborpiros százsorszép, eper- és nefelejts palánta kapható Széchenyi-utca 26. sz. a.

Apollo színház.

Szerdán és Csütörtökön
április 18 és 19-én:

Nagyszabású filmt attrakció!

GYŐZÖTT A SZERELEM

Dráma 5 felvonásban.
A pótműsor keretében

Forradalom Oroszországban

aktuális. Eredeti felvétel.

Előadások fél 7 és fél 9 órahor.

Rendes helyáarak.

LEGDIVATOSABB NŐI ÉS LÁNYKA SELYEM- és SZALMAKALAPOK.

UJDONSÁG kalaptólak, virágok és szallagokban.

Nagy választék blousokban!

Bőr s sárcipők olcsó árban

kaphatók : Kováts Antalnál, Városház-tér.

Hirdetmény.

Értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy az intézetnél elhelyezett mindennemű betét után

1917. MÁJUS HÓ 1-TŐL

3-6% KAMATOT

törítünk.

A tőkekamatadót az intézet fizeti.

**A FEJERMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR
IGAZGATÓSÁGA.**